

УДК 635.5:631.527

Позняк О. В.¹, молодший науковий співробітник**Касян О. І.¹**, науковий співробітник, в. о. директора**Чабан Л. В.¹**, науковий співробітник**Кондратенко С. І.²**, доктор с.-г. наук, ст. н. с., завідувач відділу¹Дослідна станція «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва НААН²Інститут овочівництва і баштанництва НААН

e-mail: olp18@meta.ua

ВІТЧИЗНЯНИЙ СОРТ ДВОРЯДНИКА ТОНКОЛИСТОГО 'МОЛОДІСТЬ'

Загальновідомо, що листові овочі із родини Хрестоцвіті (Капустяні) є цінним джерелом основних вітамінів і мінералів (А, В₁, В₂, В₃, В₅, В₆, С, D, Е і К), заліза, кальцію, фолієвої кислоти, фітохімічних речовин і антиоксидантів. Встановіть проведення селекційна робота з дворядником тонколистим – представником цієї родини. Рослина також може бути джерелом йоду (середньодобова норма йоду для дорослих 1 мкг на 1 кг ваги тіла людини; для вагітних – від 125 до 200 мкг) і селену (безпечний і достатній рівень споживання людиною селену становить 50–200 мкг). Біологічна роль селену визначається його антиоксидантною та імуномодельючою дією, а отже цей елемент у сучасних екологічних умовах має включатися у обов'язковому порядку у щоденний раціон, оскільки організм людини не здатний синтезувати антиоксиданти. Особливість хімічного складу салатних культур родини Капустяних – високий вміст води і низький жирів, що обумовлює їх низьку калорійність.

Особливістю дворядника тонколистого є те, що він може відростати після зрізування, давати повторні урожаї зелені; залишений під зиму вже рано навесні забезпечить вітамінною зеленою масою з відкритого ґрунту або з-під тимча-

сового укриття; залишені після зрізування насінних пагонів (але розетку не пошкоджувати) рослини можуть сформувати квітконоси і насіння повторно протягом вегетаційного періоду.

Створений сорт дворядника тонколистого 'Молодість' (патент № 200741) – розсіченолисто-го типу, ранньостиглий; вирізняється подовженим періодом господарської придатності – 17 діб. У період повного розвитку розетки висота рослини 16 см, діаметр розетки – 25 см, кількість листків у розетці 14–16, маса однієї розетки 60 г. Урожайність зеленої маси 28,0 т/га. Біохімічний склад листків: суха речовина 10,64%, вміст загального цукру 0,50%, аскорбінової кислоти 94,83 мг/100 г.

Морфолого-ідентифікаційні ознаки. Положення листка у фазі розетки близьке до горизонтального, забарвлення листової пластинки зелене помірної інтенсивності, розсіченість листової пластинки сильна, за шириною первинні частки листка вузькі, вторинне розчленування листка відсутнє або слабке, інтенсивність жовтого забарвлення квітки – сильна.

Сфери освоєння нового сорту: приватний сектор, фермерські та сільськогосподарські підприємства різних форм власності та господарювання в зонах Лісостепу і Полісся України.

УДК 635.652:631.527

Позняк О. В.¹, молодший науковий співробітник**Касян О. І.¹**, науковий співробітник, в. о. директора**Чабан Л. В.¹**, науковий співробітник**Кондратенко С. І.²**, доктор с.-г. наук, ст. н. с., завідувач відділу¹Дослідна станція «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва НААН²Інститут овочівництва і баштанництва НААН

e-mail: olp18@meta.ua

'ЗАРІЧАНКА 68' – ЛІНІЯ КВАСОЛІ ЛІМСЬКОЇ ОВОЧЕВОГО НАПРЯМУ ВИКОРИСТАННЯ

Перспективним видом для використання у вітчизняному овочівництві є квасоля лімська (*Phaseolus lunatus* L.) Цінними якостями цієї квасолі є добрі споживчі характеристики: відмінний смак, швидке розварювання, висока урожайність, невибагливість до умов вирощування тощо. Про недостатній сортимент цього виду в Україні свідчить той факт, що до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні, на сьогодні не внесений жоден сорт цього виду квасолі, ані зернового, ні овочевого напрямів використання. Отже, створення новітнього вітчизняного сортименту ква-

солі лімської з відмінними морфолого-ідентифікаційними ознаками є актуальним напрямом досліджень, що дасть змогу в сучасних умовах зменшити залежність від імпорту.

Мета роботи – створення цінних вихідних форм квасолі лімської для наступного залучення в селекційний процес зі створення конкурентоспроможних сортів овочевого напрямку використання.

За результатами проведених досліджень на Дослідній станції «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва НААН створено і передано до Національного центру генетичних ресурсів рослин України для проведення науково-техніч-

ної експертизи лінію квасолі лімської 'Зарічанка 68' (№ Національного каталогу UD 0300273). Лінія створена методами гібридизації та доборів за розміром і забарвленням насіння; материнська форма – місцева популяція, відібрана у м. Вінниці, батьківська форма – сорт 'Henderson', походженням із США.

Нова лінія характеризується такими морфолого-ідентифікаційними ознаками: тип розвитку: однорічний; характер росту: індетермінантний; тип росту: виткий; квітка забарвлення: біло-зелене; форма насінини: ниркоподібна; забарвлення насінини: біле; довжина насінини: 2,2–2,6 см; ширина насінини: 1,6–1,8 см.

Лінія вирізняється поєднанням урожайності молодого насіння (типу «фляжеоль») –

26,2 т/га (на 20,2% більше за стандарт), масою 1000 молодих насінин (типу «фляжеоль») – 2900 г (на 10,7% більше за стандарт), масою 1000 сухих насінин – 1260 г (на 16,7% більше за стандарт), кількістю бобів на 1 рослину 52 шт. (на 13% більше за стандарт), кількістю насінин в 1 бобі – 2,6 шт. (на 8,3% більше за стандарт). Лінія вирізняється великим насінням: довжиною 2,2–2,6 см, шириною 1,6–1,8 см, нирковидної форми, білого забарвлення.

Лінія 'Зарічанка 68' передана для проведення науково-технічної експертизи в НЦГРРУ та залучена в селекційний процес для створення сортів овочевого напрямку використання.

УДК 635.63:631.527

Позняк О. В., молодший науковий співробітник

Птуха Н. І., науковий співробітник

Касян О. І., науковий співробітник, в. о. директора

Дослідна станція «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва НААН

e-mail: olp18@meta.ua

НОВИЙ СОРТ ОГІРКА 'ОПТИМІСТ'

Огірок – одна із основних овочевих рослин як у відкритому, так і в захищеному ґрунті. Розширення вітчизняного сортименту було і залишається актуальним напрямом наукових досліджень на Дослідній станції «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва НААН. Мета роботи – оцінка селекційного матеріалу та створення нового сорту огірка, високотоварного, стійкого до пероноспорозу, з високими смаковими якостями свіжих і солоних плодів, придатного до технологічної переробки.

У результаті проведеної селекційної роботи на Дослідній станції «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва НААН України створений новий сорт огірка 'Оптиміст' (патент № 220700). Сорт ранній, від масових сходів до початку плодоношення 40 діб. Сорт вирізняється високою урожайністю плодів: 38,0 т/га, що переважає стандарт сорт 'Джерело' на 28,8%. Період від масових сходів до початку плодоношення 40 діб, у стандарту 42 доби. Період плодоношення нового сорту 58 діб. Стійкість до пероноспорозу у сорту 'Оптиміст' висока – 7 балів, що на рівні стандарту. Результати біохімічного аналізу плодів нового сорту: вміст сухої речовини – 4,42%; загального цукру – 2,14%; вітаміну С – 13,70 мг/100 г. Дегустаційна оцінка свіжих плодів – 4,9 балів, солоних – 5,0 балів.

Тип росту рослин – індетермінантний, стебла розгалужені, довжина стебла 180 см. Положення листкової пластинки у просторі горизонтальне. Довжина листка 16 см. Форма верхівки верхньої лопаті листкової пластинки прямокутна. Листкова пластинка зеленого забарвлення помірно інтенсивності. Пухирчатість листкової пластинки слабка, хвилястість країв помірна; зубчастість країв листкової пластинки помірна. Рослина за виявленням статі одностатевна. Кількість жіночих квіток на вузлі – переважно одна. Забарвлення зовнішнього покриву зав'язі чорне. Партеокарпія відсутня. Плід-зеленець за довжиною середній – 10–12 см, діаметром 3 см; форма поперечного перерізу зеленця від округлої до кутастої, форма основи плоду тупа, форма верхівки – округла. Основне забарвлення шкірки плоду у фазу технічної стиглості темно-зелене. Ребристість плоду помірна, шви відсутні, зморшкватість на поверхні плоду відсутня. Тип покриву плоду – лише шипики, їх розташування щільне. На поверхні плоду наявні середні горбочки. Смужки на поверхні плоду довгі.

Сорт пропонується вирощувати у відкритому ґрунті в зонах Лісостепу та Полісся України. Сфери впровадження нового сорту: сільськогосподарські підприємства різних форм власності та господарювання, переробні (консервні) підприємства, приватний сектор.